

Factsheet AI verordening voor bestuurders

Wat is de AI verordening?

De AI verordening bevat de Europese eisen en kaders voor de ontwikkeling en het gebruik van AI-systemen. Het betreft **productveiligheid** wetgeving, waarbij AI-systemen worden ingedeeld in verschillende risicocategorieën. Bepaalde AI-systemen worden verboden. Aan andere AI-systemen worden (strengere) regels gesteld.

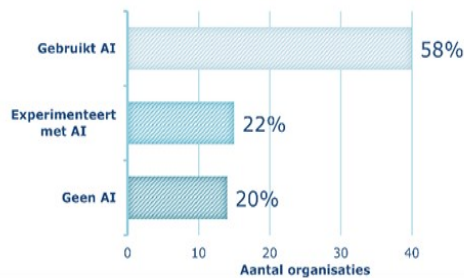
Het doel is om innovatie te stimuleren, de grondrechten en veiligheid te beschermen, en democratische controle mogelijk te maken.

Waarom is AI (en AI-wetgeving) belangrijk?

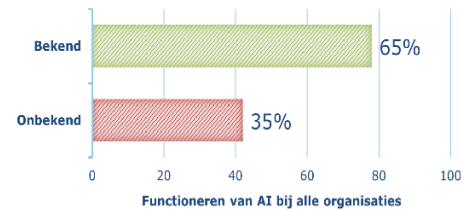
Het gebruik van AI neemt steeds verder toe, niet alleen vanwege de voordelen die de technologie biedt, maar ook omdat AI steeds vaker wordt geïntegreerd in traditionele software. De meeste overheidsinstellingen maken inmiddels al gebruik van AI¹, maar in veel gevallen ontbreekt adequaat toezicht op het functioneren van deze systemen² (zie afbeeldingen onder*). Dit brengt risico's met zich mee, aangezien AI-systemen mogelijk de veiligheid en grondrechten kunnen schaden.

Om ervoor te zorgen dat AI op een betrouwbare en verantwoorde manier wordt ingezet en om grote misstanden te voorkomen, introduceert de AI-verordening bindende regels voor de ontwikkeling en het gebruik van AI-systemen.

DE MEESTE OVERHEIDSORGANISATIES
MAKEN GEBRUIK VAN AI

BIJ 35% VAN DE AI-SYSTEMEN IS
ONBEKEND OF DEZE NAAR
VERWACHTING FUNCTIONEREN

* 'Focus op AI binnen de rijksoverheid' (2024) ¹

Wat betekent dit voor de organisatie?

De nieuwe regels hebben impact op de inkoop, ontwikkeling, en het gebruik van AI-systemen in uw organisatie. Om aan deze regels te voldoen zijn maatregelen nodig zoals inrichten van **governance**, opstellen van **documentatie**, en het **trainen van medewerkers** die in aanraking komen met AI-systemen.

Governance

Er moeten interne beleidskaders en procedures worden geïmplementeerd, gericht op onder meer de inkoop en het beheer van AI-systemen. Dit omvat richtlijnen voor risicobeheer, kwaliteitsbeheer en compliance met de geldende regelgeving.

Documentatie

AI-systemen moeten juist worden geclassificeerd en geïnventariseerd. Hoog risico AI-systemen en impactvolle algoritmes moeten worden opgenomen in het algoritmeregister.

Training

Gebruikers zullen kennis en expertise moeten opbouwen om te voldoen aan de verplichtingen rondom AI geletterdheid.

Kosten

Compliance aan de AI verordening zal kosten met zich meebrengen, onder andere voor de **initiele implementatie**, het **inrichten en onderhouden van de governance**, en **personele kosten** voor training, monitoring, en naleving.

Hoewel deze kosten een investering vergen, zijn ze verwaarloosbaar in vergelijking met de financiële sancties en personele kosten die non-compliance kan veroorzaken.

Implementatie bij de rijksoverheid

De rijksbrede implementatie van de AI verordening richt zich op 2 pijlers.

Naleving binnen sector overheid

Gericht op het in kaart brengen en organiseren van AI-toepassingen binnen overheidsorganisaties.

Juridische implementatie en communicatie

Gericht op wetgeving, toezicht en samenwerking binnen Nederland en de EU.

Er is doorlopende ondersteuning beschikbaar bij de implementatie van de AI-verordening voor departementen en uitvoerings-organisaties, middels de **werkgroep 'Rijksbrede Implementatie AI Act'** en de **vraagbaak** die te bereiken is via ai-verordening@minbzk.nl. Voor aanvullende richtlijnen kunt u daarnaast terecht bij het **Algoritmekader**³ en de website van **Digitale Overheid**⁴.

Consequenties van niet-naleving

Reputatieschade

De overheid heeft toegezegd meer te gaan doen om problemen met algoritmen te voorkomen.⁵ Het is belangrijk om het vertrouwen van burgers te waarborgen door aan alle vereisten te voldoen, en hiermee tevens negatieve media-aandacht te voorkomen.

Financiële sancties

De AI-verordening legt hoge boetes op voor niet-naleving van de verordening, welke kunnen oplopen tot 35 miljoen euro of 7% van de jaaromzet, afhankelijk van welk bedrag hoger is.

De verordening treedt gefaseerd in werking. Voor overheidsorganisaties zijn de belangrijkste data:

februari
2025

- Verbod op verboden AI-systemen van kracht
- AI-geletterdheid verplicht

augustus
2025

- Eisen van kracht voor AI voor algemene doeleinden (GPAI)
- Toezichthouders moeten zijn aangewezen

augustus
2026

- Eisen van kracht voor nieuwe hoog risico AI-systemen
- Couleanceperiode voor bestaande systemen

augustus
2027

- Verplichtingen van kracht voor hoog-risico AI in gereguleerde producten
- Alle artikelen van de AI-act actief

augustus
2030

- Verplichtingen van kracht voor alle AI-systemen die de overheid al in gebruik had vóór de inwerkingtreding (einde couleance-periode)

1) Focus op AI bij de rijksoverheid | Rapport | Algemene Rekenkamer

2) Rijksoverheid schat risico's AI vaak niet in | Nieuwsbericht | Algemene Rekenkamer

3) Algoritmekader - Algoritmekader 2.1

4) AI-verordening AI (Artificiële Intelligentie) - Digitale Overheid

5) Overheid gaat meer doen om problemen algoritmen te voorkomen | Nieuwsbericht | Rijksoverheid.nl